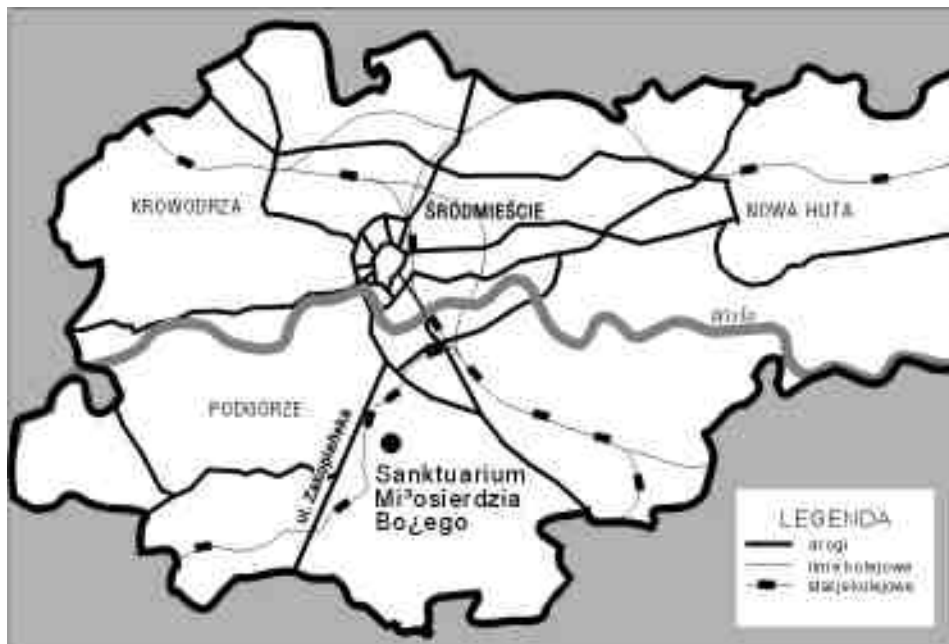

Renata Janiec

Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach jako obiekt kultu religijnego

Niniejszy temat jest fragmentem obszerniejszej pracy doktorskiej dotyczącej turystyki religijnej w Krakowie. Obecny stan badań jest na etapie wstępnym, zebrane materiały będą poszerzane i pogłębiane w toku dalszych badań.

Spośród ponad stu obiektów sakralnych¹ znajdujących się na terenie miasta Krakowa - 26 to obiekty, w których obserwuje się zjawisko turystyki religijnej². Dziewiętnaście z nich związanych jest bezpośrednio z kultem religijnym czczonym zarówno przez mieszkańców, jak i przez osoby przybyłe spoza Krakowa.

Lokalizacja Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach.

Najbardziej znanym w świecie i najszybciej rozwijającym się obiektem kultu religijnego w Krakowie jest Sanktuarium Miłosierdzia Bożego. Leży ono w południowej części miasta - w Łagiewnikach.

Znajduje się tu klasztor Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Zgromadzenie to powstało w 1818 r. we Francji. W Polsce zostało założone przez matkę Teresę Potocką w Warszawie w 1862 r. Głównym celem działalności sióstr jest pomoc błądzącym kobietom i dziewczętom w powrocie na drogę życia chrześcijańskiego, udzielanie moralnego wsparcia samotnym matkom oraz innym osobom będącym w potrzebie. W Krakowie schronisko dla dziewcząt ufundował w 1888 r. książę Aleksander Lubomirski, a w latach 1889-1890 według planów architekta Karola Zaremby powstały zabudowania klasztorne oraz kościół p.w. Św. Józefa konsekrowany w 1891 r. zwany obecnie Kościołem Górnym. Pod starym kościołem wzniesiono niedawno dla potrzeb nowicjatu kaplicę wg projektu Wojciecha Dobrzańskiego zwaną Kościołem Dolnym.

Miejsce to związane jest z mistyczką siostrą Faustyną Kowalską i szerzonym przez nią kultem Miłosierdzia Bożego. Helena Kowalska (późniejsza siostra Faustyna) urodziła się w 1905 r. we wsi Głogowiec. Była trzecim z dziesięciorga dzieci. Do szkoły w Świnicach Warckich uczęszczała niecałe trzy lata, ponieważ musiała pójść na służbę do zamożnych rodzin, aby zarobić na własne utrzymanie i pomóc rodzicom. Głos powołania do służby Bożej odczuwała już od siódmego roku życia.

Gdy miała kilkanaście lat, prosiła o zgodę na wstąpienie do klasztoru, lecz jej rodzice sprzeciwiali się temu. Dnia 1 sierpnia 1925 r. wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia.

Pierwsze miesiące zakonnego życia spędziła w Warszawie. W Łagiewnikach w Krakowie odbywała dwuletni nowicjat przygotowujący ją do złożenia ślubów zakonnych. Tutaj siostra Faustyna przyjęła habit, imię zakonne, złożyła pierwsze śluby, a pięć lat później (1933 r.) śluby wieczyste. Tę prostą i na pozór zwyczajną zakonnicę wybrał Pan Jezus na apostołkę swego miłosierdzia. Obdarzył ją wieloma nadzwyczajnymi łaskami, jak wizje, objawienia, ukryte stygmaty, dar prorocstwa. Po złożeniu pierwszych ślubów została wysłana do domu zakonnego w Płocku, gdzie 22 lutego 1931 r. miała widzenie Jezusa, który polecił jej namalować obraz według wizerunku, jaki widzi, z podpisem „Jezu Ufam Tobie”³. Wyraził pragnienie, aby obraz ten czczony był najpierw w kościele krakowskim w Łagiewnikach, a potem na całym świecie. Wielu artystów podjęło próby namalowania obrazu wg wskazówek siostry Faustyny. Pierwszy powstał w Wilnie w 1934 r. Jego autorem był Eugeniusz Kazimirowski. Obraz ten jako pierwszy doznał publicznej czci w Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia w Ostrej Bramie. Jednak na całym świecie zaśląnął inny obraz pędzla Adolfa Kazimierza Hyły. Pierwszy jego obraz został poświęcony 7 marca 1943 r. i od tego czasu odbywały się przed nim publiczne nabożeństwa ku czci Miłosierdzia Bożego w krakowskim sanktuarium. Był jednak zbyt duży i nie mieścił się w ołtarzu, w związku z czym zamówiono u artysty drugi mniejszy obraz, który mieściłby się w ołtarzu bocznym kościoła. 16 kwietnia 1944 r. ks. Józef Andrasi dokonał poświęcenia nowego obrazu. Choć nie jest on pierwszym wizerunkiem Miłosiernego Jezusa, to jednak właśnie on zaśląnął łaskami, a jego kopie rozeszły się po całym świecie.

Główne uroczystości ku czci Miłosierdzia Bożego odbywają się w Łagiewnikach w pierwszą niedzielę po Wielkanocy w tzw. Niedzielę Przewodnią. Po raz pierwszy obchodzono ją uroczyście 16 kwietnia 1944 r., tego samego dnia, w którym odbyło się poświęcenie obrazu. Nabożeństwo to było zakazane przez Stolicę Apostolską przez okres dwudziestu lat (1959-1979), prawdopodobnie z powodu błędnego tłumaczenia dzienniczka s. Faustyny⁴. Po uchyleniu zakazu przez Watykan, nabożeństwo zaczęło krzewić się bardzo gwałtownie. Głównymi ośrodkami

są oczywiście miasta polskie, ale istnieje wiele prężnych ośrodków nabożeństwa do Miłosierdzia Bożego w Stanach Zjednoczonych, Wlk. Brytanii, Irlandii, Brazylii, Argentynie, Meksyku, Afryce, Indiach, Indonezji. Dotarło ono także do krajów tak dalekich jak Filipiny czy Australia⁵. Na całym świecie tysiące ludzi uczestniczy we mszy świętej w uroczystość Miłosierdzia Bożego. Równie mocno jak nabożeństwo, rozpowszechniona jest tzw. Godzina Bożego Miłosierdzia. Jest to godzina Trzecia, gdy Pan Jezus zmarł na krzyżu. O tej godzinie czciciele Miłosierdzia Bożego na całym świecie modlą się i odmawiają koronkę do Miłosierdzia Bożego. Na Filipinach istnieje ogólnokrajowy program zwany Zwyczaj Godziny Trzeciej. Przyświeca mu idea, aby cały naród modlił się razem, w konkretnym czasie o uzyskanie przebaczenia dla całego świata. Zyskało to poparcie wielu rozgłośni radiowych i stacji telewizyjnych, które o godzinie trzeciej wstrzymują swój program.

Kult Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach łączy się nierozdzielnie z osobą siostry Faustyny. Całe swe życie szerzyła ona kult Bożego Miłosierdzia. Zmarła w 1938 roku w Łagiewnikach i szczątki jej zostały złożone na przyklasztornym cmentarzu. W 1966 roku trumna została przeniesiona do kaplicy i umieszczona po prawej stronie od wejścia, a następnie w ołtarzu bocznym pod obrazem „Jezu Ufam Tobie”, gdzie znajduje się do dnia dzisiejszego.

Wielkim czcicielem siostry Faustyny jest Ojciec Św. Jan Paweł II. To głównie dzięki jego interwencji (wtedy jako arcybiskupa krakowskiego) Stolica Apostolska odwołała zakaz rozpowszechniania pism siostry Faustyny i szerzenia kultu Miłosierdzia Bożego. W roku 1965 kardynał Karol Wojtyła wszczął proces informacyjny na szczeblu diecezji, a w 1968 roku w Rzymie rozpoczęto proces beatyfikacyjny siostry Faustyny, który ukończono w 1992 roku. 18 kwietnia 1993 r. Ojciec Święty Jan Paweł II na Placu Świętego Piotra w Rzymie wyniósł na ołtarze znaną już wówczas w całym świecie siostrę Faustynę Kowalską.

O ruchu pielgrzymkowym i turystycznym do Sanktuarium w Łagiewnikach można mówić od momentu śmierci siostry Faustyny. Modlitwie przed obrazem zawsze towarzyszyła wizyta na grobie siostry, najpierw na cmentarzu, później w kaplicy. Najwięcej osób odwiedza Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w czasie wspomnianego już nabożeństwa do Miłosierdzia Bożego odbywającego się każdego roku w pierwszą niedzielę po Wielkanocy. Przybywa tu wtedy parę tysięcy pielgrzymów i turystów z całego świata, którzy uczestniczą w uroczystościach oraz modlą się przed obrazem i przy grobie siostry. Również w ciągu roku obserwuje się przyjazdy do Łagiewnik. Największą liczbę nawiedzeń sanktuarium odnotowuje się w okresie od kwietnia do października, kiedy przybywa tu od 100 do 200 grup miesięcznie. Ruch ten nasila się w miesiące wakacyjne (lipiec, sierpień), kiedy sanktuarium odwiedza nawet do 30 grup dziennie⁶. Są to zarówno grupy zorganizowane, jak np. pielgrzymki parafialne, pielgrzymki siostr i braci zakonnych, dzieci pierwszokomunijnych, wspólnot oazowych itp., jak i grupy nie zorganizowane, a także osoby indywidualne. Przybywają tu pielgrzymi i turyści z najdalszych zakątków Polski i ze wszystkich kontynentów, by modlić się przed łaskami słynącym wizerunkiem Jezusa Miłosiernego i przy relikwiach błogosławionej siostry Faustyny, prosząc o wstawiennic-

two i dziękując za otrzymane łaski. Zanotowano osoby z Niemiec, Francji, Włoch, Irlandii, Wlk. Brytanii, USA, Kanady, a także Japonii, Madagaskaru, Filipin. Wielu z nich doznaje szczególnych łask i uzdrowień, umocnienia w wierze czy wręcz nawrócenia. Od 1945 r. zarejestrowano w Łagiewnikach ok. 8 tys. łask uzyskanych przez osoby modlące się w Sanktuarium i ich rodziny⁷.

Pomimo tego, iż w porównaniu z innymi obiektami kultu w Krakowie o kilkusetletniej tradycji (np. kult św. Stanisława na Wawelu i na Skalce, kult Cudownego Jezusa Ukrzyżowanego w Mogile) kult bł. siostry Faustyny i Cudownego Wizerunku Jezusa Miłosiernego w Łagiewnikach rozwija się stosunkowo niedawno - jest to najprężniej rozwijający się obiekt kultu, cieszący się coraz większą popularnością wśród pielgrzymów i turystów z całego świata.

Przypisy:

- ¹ Wzięto pod uwagę takie obiekty jak: klasztory, kościoły (różnych wyznań) i cmentarze znajdujące się na terenie miasta Krakowa.
- ² Zjawisko zarejestrowane na podstawie obserwacji, wywiadów i rozmów z księżmi, zakonnikami i siostrami zakonnymi.
- ³ Zapis w Dzienniczku siostry Faustyny: „*Dzienniczek - Miłosierdzie Boże w duszy mojej*”, Kraków 1993, s. 36.
- ⁴ Wg relacji o. Serafina Michalenko ze Zgromadzenia Księży Marianów od Niepokalanego Poczęcia NMP, który uczestniczył w procesie beatyfikacyjnym s. Faustyny: „*Życie Siostry Faustyny - Apostolki Miłosierdzia Bożego*” - kaseta video wydana przez Zgromadzenie Księży Marianów.
- ⁵ j w.
- ⁶ Archiwum klasztoru Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia.
- ⁷ Korespondencje w Archiwum klasztoru Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia.

Literatura:

- Grygiel Ludmiła, 1993
Miłosierdzie Boże dla świata całego. Błogosławiona Siostra Faustyna, Wydawnictwo Znak, Kraków.
- Kowalska Faustyna, 1993
Dzienniczek - Miłosierdzie Boże w duszy mojej, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa.
- Michalenko Sophia, 1990
Miłosierdzie moją misją. Życie i misja siostry Faustyny Kowalskiej, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa.
- Różycki Ignacy, ks., 1982
Miłosierdzie Boże. Zasadnicze rysy nabożeństwa do Miłosierdzia Bożego, Wydawnictwo Księży Marianów, Kraków.
- Siepak Elżbieta, s.M., 1993
Życie zwyczajne uczyniła nadzwyczajnym. Droga do doskonałości i misja błogosławionej siostry Faustyny, Sanktuarium Bożego Miłosierdzia, Kraków.

Sanctuary of the Lord's Mercy at Łagiewniki (Cracow) as the Worship Centre

(SUMMARY)

One of the numerous worship centres in Cracow is the monastery of the Sisters of Mercy at Łagiewniki, visited by the pilgrims and tourists from all the world. In this church was buried a mystic, Faustyna Kowalska, who spreaded the worship of Lord's Mercy and that of the image 'Jesus, I Trust to You', made by a painter Adolf Hy³a. This worship was spreaded also by a cardinal Karol Wojty³a, who in 1965 initiated an information process and then the beatification one of Sister Faustyna, ended in 1992. In 1993 the Pope John-Paul II beatified her.

The discussed worship developed in the whole world. The first Sunday after the Easter is the Day of Lord's Mercy and in this period thousands of pilgrims and tourists same to Łagiewniki, to preach by the miraculous image of Merciful Jesus and by the grave of Sisters Faustyna. Also in the other seasons of the year came groups of pilgrims and tourists from all the world (to 30 daily) and the individual tourists and pilgrims, too.